

Előfizetési ár:

Egész évre	4 K.
Fél évre	2 K.
Negyed évre	1 K.
Egyes szám	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélzseres egységárral számítatik — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknél az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Az ismertebb fák hazai elterjedéséről. (Blattny Tibor.)
 A fa konzerválása. (V. S.)
 A lövedékről és a löfegyverek találóképeségének feltételeiről. (Schneider Árpád.)
 A budapesti 1914. évi országos agancskiállítás. A mételykórrol. (Dr. Kukuljević József.)
 Gazdasági tanácsadó: Védekezés a vértetű ellen. (L. I.) — Tavaszai teendők a méheknél. (Zimay Szilárd.)
 Különfélék: Felhívás a járási erdészeti altisztekhez. — Nemzetközi méhészeti kiállítás. — Nyugdíjbiztosítás. — Időjelzés.
 Hivatalos közlemények: Újabb fajtájú lőporok forgalombahozatala tárgyában. — Az erdőtiszték és altisztek kérvényeinek felterjesztésénél követendő eljárás tárgyában. — Az erdőőri állásokra kiírandó pályázatok hirdetési költségeinek apasztása tárgyában. — A természetben kiszolgáltatott földjárandóságoknak nyugdíjazás, vagy halálozás esetén való beszüntetése tárgyában.
 Változások az erdészeti szolgálat köréből.
 Szerkesztői üzenetek.
 Tárca. Vidéken. (M. Hrabovszky Julia.)

Az ismertebb fák hazai elterjedéséről.

Írta: Blattny Tibor m. kir. főerdőmérnök.

(Vége.)

A tölgy különböző fajai közül legvastagabb törzseket a mocsártölgy, vagy kocsányos tölgy (*Quercus Robus L.*) fejleszt. Különösen Szlavóniában, a Dráva és Száva árterületein oly erdők termettek, melyekről csodadolgokat lehet hallani. Már csak emlékek maradt meg néhány ily őstölgyes. Hatalmas méretű törzsei 15—20 m. magasságig ágztiszták (sőt voltak olyanok is, melyek 30 m.-ig ágztiszták voltak). A közte nőtt idegen fafajok (az úgynevezett «fehér fa»): a hársak, szil és közönséges kőris.

A mocsártölgy vagy kocsányos tölgy a mi Alföldünkön és dombvidékeinken szintén tenyészik, régebben persze sokkal nagyobb területet borított, mint jelenleg; most a régi tölgyesek helyén hullámzó búzavetések rin-

ganak. Az északabbra fekvő termőhelyeken azonban oly arányú törzseit, mint Szlavóniában, nem látjuk.

Hegyvidéki tölgyünk, a *kocsánytalan tölgy* (*Quercus sessiliflora Salisb.*) mindenütt tenyészik. Mi sem természetesebb, hogy *kedvezőbb helyeken* (déli oldalak, előhegység, délibb vidékek) sokkal nagyobb magasságokban is fog tenyészhetni, mint a reá nézve kedvezőtleneken (északi oldal, magashegység, északi vidékek). A Közép-Kárpátokban, melyhez a Magas- és Alacsony-Tátrán kívül a Fátrákat és a selmeczi hegyeket is számítjuk, a tölgy felső tenyészeti határa, a Délnek néző oldalakon átlag 850 m., addig az északiakon csak 700 m. A tölgytenyészeti határa tehát az északi oldalakon 150 m.-rel alacsonyabb, mint a délieken. Hogy ez nemcsak a mi hegyvidékünkön van így, hanem másutt is, beigazolható a szomszédos Északi-Kárpátokban, a hol a különbség 200 métert tesz ki, a Biharhegységben már kevesebbet: csak 70 métert. Ha pedig összehasonlítjuk az ország északi hegyvidékeit a déliekkel (a Közép-Kárpátokat a Déli-Kárpátokkal), tehát különféle földrajzi szélességi fokok alatt elterülő hegyesportokat, azt látjuk, hogy az *egyenlítőhöz közelebb eső vidéken nemcsak a felső, de az alsó fatenyészeti határok is magasabbak.*

A lúcfenyő fatenyészeti felső határa a Közép-Kárpátokban kerekén 1500, a Déli-Kárpátokban 1740 m., tehát 240 m.-rel magasabb. Számtalan példa igazolja a felhozottakon kívül is, hogy az első és legfontosabb tényező, a mi a fafajok magassági elterjedésére befolyást gyakorol: a *nap melege*. Ezt a hatást a növénytanban az *insolatio hatásának* mondjuk s eredménye leginkább a fenti példákkal beigazolt határkülönbségekben nyilvánul. Az *insolatio hatása tehát az egyenlítő felé naggyobbodik, a sarkok felé csökken.*

Európában a Nyugat a klimát mérséklő Atlanti-óceán befolyása alatt áll, a Kelet a szélsőséges «szárazföldi» éghajlat kifejezője. Az insolatióra, mint klimai főtenyezőre tehát a földrajzi hossz is befolyással bír. Eképen a földrajzi szélesség és hosszúság s a napnak való különböző kiletségy az insolatio hatását módosító tényezők, melyekhez még a domborzati viszonyok, környezet, a hegységek tömegessége, magassága s egyéb földrajzi és meteorológiai tényező is járul.

Van egy hazai tölgyfajunk, legszebb tölgyeink egyike: a magyar tölgy (*Quercus Conferta* Kit.).

Egyetlen magyar-tölgyes Lugos környékén (220 m.-re a t. sz. f.) Blattny T. eredeti fényképfőlvétele.

Tulajdonképen balkáni faj, de Krassó-Szörény, Temes és Hunyad, majd északabbra Arad és Bihar megyékben Szilágy vármegyéig — itt van elterjedésének északi határa — a szelidebb lejtőjű dombvidék lakója s ott tenyészik többnyire, helyesebben: területileg csak ott számbavehető, a hol a száraz, kökemény szívós agyag és márgatalajokkal még a cser sem birkózik meg, pedig tudnivaló, hogy ez a fa, t. i. a cserfa a magyarországi klíma karakterisztikus fafaja. Ily egyetlen magyar-tölgyes már ritkaság nálunk. Törzsfelődése nem hasonlítható a szlavóniai tölgyéhez, de ha tekintettel vagyunk

a már említett silány talajviszonyokra, szebb állományképzést talán egyetlen más tölgyfajunk sem produkálhatott volna e helyen.

A magashegységben a *bükkrégió* egyhangúsága különösen ott nyilvánul meg, a hol a lúcz teljesen hiányzik, tehát a bükkös határa egyúttal az erdei fatenyészet felső határát jelenti, felette kopasz legelő van, melyet csak az áfonyák, a törpeboróka s itt-ott a havasi éger lep be. A havasi tér egyhangúságát is csak az ezernyi legelő jószág kolompszava teszi barátságosabbá. Ilyen tenyészeti viszonyokat mutatnak Ung és Bereg előhavasai s a Biharhegység egyes részei is.

Bezzeg más kép vár a buvárkodóra a Magas-Tátrában, a máramarosi, radnai vagy görgényi havasokon, vagy a Buceses botanikailag és turisztikailag is egyaránt páratlan szépségű hegycsoportjaiban, avagy a fogarasi havasokon és a Retyezáton.

A lúczfenyő régiójában alulról fölfelé haladva, még a teljes lúczállományban éri el felső tenyészeti határát legtöbb erdei fafajunk.

A lúczfenyő ebben a 800—1300 m. közti pásztában a legszebb erdőket képezi.

A tengerszint fölötti magasság emelkedésével a törzsek csúcsmagassága mindinkább csökken, a fák már téresebb állásban helyezkednek el, az erdő hézagossá, szakadozottá lesz.

A földig ágas, sudarlós, alul erősen szétterpedő törzsű, zuzmós mohaborította lúczok közt ott láthatók már többnyire a havasi és havasalji területek benépesítői: a törpeboróka és törpefenyő, fűzek, áfonyák. A szakadozott erdőalak fölött is felbukkan még itt-ott, egyen-

TÁRCZA.

Vidéken.

Irta: M. Hrabovszky Julia.

Ilonka már huszonnegyedik évében járt, mikor megösmarkedett Soós Miklóssal. Soós Miklós a szomszédos székvárosból albirói minőségben került a férfinaszegény mezővároskába, a hol nagy öröm volt a pártában sóhajtozó leányok között, minthogy az új albiró szép, elegáns ember volt, habár egy kissé rátartó és nem könnyen ösmarkedett. Ilonka utczáján azonban gyakran végigment és a fiatal leány úgy tapasztalta, sűrűn pillantott az ablaka felé, a mióta pedig a doktorné ozsonnáján megösmarkedtek, el-ellátogatott néha Ilonkákához, hébe-korba kísérté is a sétatéren, sőt Ilonka koronként egy-egy rózsát, nefelejtszecskrot is talált alacsony, földszinti ablakában. Mindezek felbátorító jelenségek voltak a jövőre nézve (ámbar utólag kisült, hogy a rózsákat a szőke gyógyszerészesség csempészte az ablakba). A városka összes leányai irigykedtek is Ilonkára és ajkaikat felbiggyesztve mondogatták: «Könnyű neki, a papája járásbiró, Soósnak érdekében áll jó viszonyban lenni a főnöke családjával! De azért meg-

lássuk majd, nem jár-e Ilonka vele is úgy, mint a többi vőlegényével járt!

Mert Ilonka már két izben volt menyasszony. Első vőlegényének, az igaz, hogy ő küldte vissza a jegygyűrűt, mert nem tudott a hozzá erőltetett fiúhoz jó szívvel lenni, második vőlegénye pedig váratlanul meghalt; mindazonáltal irigy barátnői szerettek neki e két esetet súlyosbító körülmény gyanánt felróni, olyképpen, hogy Ilonka végzetes leány, nem hoz szerencsét a hozzá közeledő ifjakra. Az ilyen hírek nem hatnak ugyan egy komoly férfira, a fiatal leány mamája, Dabassy Mihályné azonban mégis félt a frigyeket szétválasztó hegyes nyelvektől és szerette volna siettetni a leánya dolgát, azért hízkelkedve mondta az urának:

— Apuskám, nyájasabbnak kellene lenned az albiróhoz, miért nem hívod gyakrabban ebédre, vacsorára? ... Lásd, felbátorítás kell a fiatal embernek! ...

— Nem szorult az arra, hidd el, tudja az nagyon is az értékét... Különben is ösmered az elveimet, kötéllal nem huzom a fiatal embereket a házamba. A kinek nem tetszik, ne jöjjön — és Dabassy Mihály uram önértetesen szegte hátra kurta, vastag nyakát. Nem hiába volt kálmista.

Ilonka pedig ezalatt napról-napra szerelmesebb lett az albiróba. Egyre az ablaknál ült és leste, mikor sétál

ként, vagy kis csoportokban a faalakúvá vergődött lúcz s ezek adják a faalakú lúcztenyészet felső határát, sokszor igen magasan, egyes esetekben a Magas-Tátrában 1700 m.-nél, sőt a Kárpátok déli láncolatában kivételesen 1900 m. magasságban is.

A lúcz a szakadozott állomány határa fölött néha teljesen bokrokba törpül s 2000 m. tengerfeletti magasságon fölül is előfordul.

Az eltörpülésnek nem mindig a nagy tengerszint feletti magasság, vagy a pólus közelsége az oka; nagy szerepe van itt a szélnek és a kedvezőtlen, mostoha talajviszonyoknak is. A szelek hatása nemcsak a hőmérséklet csökkenésében nyilvánul s ezáltal a tenyésztetetre befolyó tényezők közül nem éppen a legjelentéktelenebb; hatása élettani és mechanikai is. Ennek nyomait, eredményeit mutatják a szélnek nagyon kitett helyeken (éleken, gerinczen) nőtt fák, különösen a fenyők. A szél az oka többnyire, ha ily helyeken a fa-tenyészet felső határa alacsonyabb, *le van szorítva*.

Az ország keleti részeiben, a hol az állandó szelek többnyire nyugatiak, északnyugatiak, a széljárta lúczokban a fák Északnyugat-Nyugatnak néző rügyei elsorvadnak, az ágak egyoldalúan — Keletnek — fejlődve a fák bizarr külsőt nyernek; ezeket a szeleket éppen ezért *sorvasztó szeleknek* hívjuk.

Havasainkon a lúcz tenyészet öve fölött a *törpefenyő* (*Pinus montana* Mill.) hol foltokban és pásztkában, hol összefüggő zárt cserjést alkotva fordul elő. Magashegységeinkben majd mindenütt otthonos, lavinajáratokkal néha a völgyekbe is lecsúszik s itt tovább tenyészik. *A hol azonban bükös fölött terül el a ha-*

vasi térség, ott vagy egyáltalában nem fordul elő, avagy igen ritka.

A hol a lúcz sűrű állománya szakadozottá, a magas, ág-tiszta fák, földig ágasokká, sudarlós, alacsony törzsűekké lesznek, itt és e fölött terül el a *czirbolya-* vagy *havasifenyő* (*Pinus Cembra* L.) östermőhelye, hazája.

Tenyészet öve csupán 200—300 m. magas.

A havasifenyő nálunk nagyobb mennyiségben a *Magas-Tátrában* tenyészik, itt is erősen pusztították; legalsó példányait mindenki láthatta, a ki a tarpataki völgyben járt. Itt átlagosan 1400—1700 m. közt van *tenyészet öve*, a Déli-Kárpátok *Retjezát* csoportján 1600-tól 1900-ig.

A *vörösfenyő* (*Larix decidua* Mill.) legtöbb helyen csak telepített, ültetett faj. Magyarország kevés helyén őshonos; Horvátországból éppen úgy hiányzik, akár csak a havasifenyő. Leggyakoribb a Magas-Tátrában, s ezen kívül talán újjainkon tudnók összeszámlálni azokat a helyeket, a melyeken — korántsem hasonló mennyiségben, de legalább — mint nevezetességet emlegethetik. Gyönyörű vörösfenyők tenyésznek Gömör megyében: a Tiszolez feletti meredek mészsíklákon. *A Magas-Tátrában átlag 1530 m.-ig faalakban látjuk s a faalakú előfordulás maximuma 1700 m. s szinte túlzottnak látszik, hogy ha azt említem meg, hogy a vörösfenyő a Bucses sziklán 2049 m. magasságban is (természetesen csak mint alig 60 cm. magas bokor) tenyész.*

Az *erdeifenyő* (*Pinus silvestris* L.) nagyobb területen a Magas-Tátrától nyugatra haladva a Muraközig fordul elő, az ország keleti részeiben azonban csupán szigeteket képez. Hazánk keleti határszélén Bukovina szom-

Soós arrafelé. Az albiró azonban nagyon szeszélyesen viselkedett. Néha mindennap, pontosan megjelent a virágos kis ablak alatt és egy negyedóraig is elbeszélgett a nyitott ablak mellett ülő leánynyal, néha pedig napokig feléje sem nézett. Mintha két ellentétes érzés küzdött volna egymással a fiatalember szívében. Hogy a leány tetszett neki, ezt nem lehetett kétségbe vonni, de minő fokú ez az érdeklődés, ez már más kérdés volt. Ilonka néha egészen biztosra vette, hogy szereti... mert ha nem is tett neki az albiró direkt szerelmi vallomást, ezerféle módja van annak, hogy a szerelmesek megértsék egymást... De hát akkor mire való ez a habozás? Ez a húzás-halasztás? Mert bármennyire optimista volt is a leány, mégis kénytelen volt magának bevallani, hogy az ügye csak lassan halad. Egy délután aztán Soós egészen váratlanul beállított Dabassyékhoz és nagy érdeklődéssel kérdezte, nem mennek-e el a szomszédos uradalom gazdatisztjei által rendezett táncmulatságra? Hogyne mennének, persze hogy mennek, nagy örömmel mennek! A meghívó ott feküdt az asztalukon. Pedig már évek óta nem jártak ezekre a mulatságokra és most sem volt szándékuk. A kétórai farsztó kocsi odáig, a húsz korona fuvar egy éjjelre a fiakkeresnek, az alkalmatlanság másoknál megszállni, átöltözködni, a multság igazán nem érte meg ezt a

sok fáradságot, költséget. De most, hogy az albiró hívta őket, mindent más színben láttak és még az önértetes Dabassy Mihály is, nem gondolva a kiszurandó húsz koronák és egyéb: vacsora, cigány, borralaló stb. költségekkel, örömmel mondott igent.

Elkeszen, lázasan folytak a készülődések a mulatságra. Ilonka persze új ruhát kapott, gyönyörű fehér csipkeruhát, a mi remekül állt karcsú termetén, barna hajáról és fejről csak a mirtus-koszorú hiányzott és menyasszonyi ruhának is beillett volna! De vajjon nem lesz-e csakugyan menyasszony ebben a habos fehér ruhában? A szívében azt súgta valami, hogy az lesz... Igen, ő érezte, ez lesz az alkalom, a mi dülöre viszi a dolgot. Hívta volna-e őket különben oly hévvel Soós, ha nem keresné ő is az alkalmat hosszabb, bizalmasabb együttlétre? A járásbirók a legvérmesebb reményekkel indultak a táncmulatságra. Kissé elkéstek azonban, és mire Ilonka a szüleivel belépett a táncsterembe, már az első négyest táncolták. Meghuzódtak egy sarokban és onnan nézték a táncolókat. Ilonka szemei Miklóst keresték. Rosszul esett neki, hogy a fiatal ember nem várta őt a bejáratnál... De most, hogy tánczolva pillantotta meg, valósággal a szívébe nyilallt.

Egy gyönyörű szép, idegen szőke asszonynyal táncolt. Ki lehet e nő? Ruhájának szabása, egész meg-

szédságában terül el a Kosnai-láp; fölös vizét a Dorna völgye gyűjti össze a Szeretbe. Ez a tőzegmoha, zuzmó, áfonya évezredes korhadékával párnázott, süppedékes — örökké nedves talaj — az erdefenyő szűkebb hazája. *A hol véget ér a láp, vége van az erdefenyő-tenyészetnek is.* Karcsú, sugár növéssű törzsei közt ott látjuk a lúcnak a savanyú vizes talajhoz alkalmazkodó, zuzmó-lepte, vékony sudarait, s a keleti lápok elmaradhatatlan kísérőjét: a *szőrös nyírt* (*Betula pubescens* Ehrh.)

A Magas-Tátrában 1465 m.-ig is tenyészik az erdefenyő; a Déli-Kárpátokban: a Nagy-Királykő mészsziklái és a Retyezáton 1650 m.-ig; ez a magyarországi maximum.

A Domugled fehér mészsziklái Herkules-fürdő felett merednek az égnek. Hazánk e talpalattnyi földje igazi botanikus kert; együtt találjuk itt hazánk majdnem összes fafajait. A fenyők közül a jegenyefenyő is előfordul itt, bár csak 700 m. magasságon felül s csakis Északra néző, tehát hűvösebb oldalakon.

A *feketefenyő* (*Pinus nigra* Arn.) hazánkban csak a Domugled vonulatán és az Alduna egyes pontjain terem. Gyönyörű növéssű és lapos, ernyőalakú, haragoszöld koronájú törzseket fejleszt s éppen a leghozzáfertetlenebb *mészsziklafalakat* népesíti be. Körülötte ott látjuk a *török moggyoró* (*Corylus Colurna* L.) gyertyanövéssű, nyulánk törzseit, az orgonavirággal (*Syringa vulgaris* L.) borított sziklák összeolvadnak az ég színével, a dió (*Juglans regia* L.) is vadon termi gyümölcsét. *Az erdők zömét bükkös képezi, hazánk valamennyi tölgyfaja békésen osztozik az erdőterületnek a Cserna*

völgye felé hajló, meredek, de rendben tartott, gyalog- és turistaúttakkal átszótt, könnyen megközelíthető hegyoldalain. A közönséges gyertyánhoz a ritka koronájú *keleti gyertyán* (*Carpinus duinensis* Scop.) csatlakozik, e mellett az *ezüstlevelű hársnak* (*Tilia argentea* Dest.), mely az északi felvidéken már nem tenyészik, itt a tölgyével vetekedő, hatalmas törzseit láthatjuk.

Valamennyi berkenyénk, kőrisünk, a borókák nálunk tenyésző mind a három faja, (*Juniperus communis*, *nana* és *Sabina*), a rózsák megszámlálhatatlan változatai, az elbokrosodó tiszafa épúgy, mint a vadon nővő s a hatalmas fák koronáira felkapaszkodó venyigeszülő és borostyán. Ez a darab föld a természetkedvelő igazi eldorádója! A természet pazar bőkezűséggel ide hordott össze minden szépet és nagyszerűt!

A fa konzerválása.

A fának mint ipari anyagnak pusztulásánál szerepet játszó okok általában háromfélék lehetnek: légköri behatások, gombaképződések és mechanikai külbehátások. A légköri behatások a bomlásnak azt a lassú folyamatát idézik elő, melyet korhadásnak, elpudvásodásnak nevezünk, viszont a gombák föleszik a fát, átfúrják sejt-falait s a farostokat hálószerű képződményekkel vonják be.

A külső mechanikai rombolások ellen igyekeztek már forró víz, vízgőz, benzín, petroleum, hígított karbolsav által védekezni, ezenkívül ajánlanak terpentint-

jelenése elárulta, hogy nem a falusi társaságból került elő, városi nő volt. De ki lehetett?

Ilonka szíve elszorult, látva, minő kaczérsággal bántik a szép asszony a tánczosával. Minden szem a szép páron függött, a férfiak nem tudták levenni a tekintetüket a kaczer asszonyról, a ki szőke hajával, ragyogó kék szemével, telt, hófehér válláival valósággal hipnotizálta a férfiakat.

Soós a négyes végén tüzes csárdást járt tánczosnéjával és nem látszott észrevenni Ilonkát, a ki szintén a tánczoló közepébe vegyült. Csak a felhangzó keringő hangjainál közeledett hozzája. Kissé zavartan mondott jóestét, kérdezősködött, nem szenvedtek-e a kocsizás alatt a melegtől, aztán tánczolni vitte. Háromszor tánczolta körül vele a termet, az igaz, de aztán feszesen a helyére vezette és nem ült le melléje.

Ilonkát, a ki mesésen nézett ki ezen az estén, hamar körülfogták a tánczosok. Híres jó tánczosnő volt, ezért nem is pihent egy percig sem. De Ilonkának nem volt inyére ez a tánczoltatás, a mi még jobban elvonta őt a szeretett férfitől. Türelmetlenül várta a második négyest, a mire Soós még odahaza kérte volt fel. De ez a négyes is csak újabb csalódás volt számára. Az albiró szórakozott, zavart volt és csak banális dolgokról beszélt.

Ilonkát égette a kérdés, ki az a szép szőke nő, a ki

annyira lefoglalja az albirót, de nem szólt. A büszkesége hallgatást parancsolt neki.

Dabassyné azonban nem sokat teketóriázott, odaült a doktorné mellé és ajtóstul rontott a házba:

— Mondd csak, lelkem, — kérdezte, — nem tudod, ki az a szemérmetlen szőke asszony, a ki minden férfival, főleg pedig Soóssal illetlenül kaczerkodik?

— S. ügyész felesége a székvárosból, nem ösmered?

— Ez az?! — szólt a járásbiróné ajkbiggyesztve. — Hallottam felőle, de sohasem láttam; tudod, nem igen járok be a városba. De mit keres ez a rossz asszony itt, a mi vidékünkön?

— A jószágigazgatóékhoz, a rokonaihoz jött.

— Soós után, — jegyezte meg a járásbiróné, — mert úgy látom, ez a kettő már régen ismeri egymást.

— Régi viszony, — szólt szárazon a doktorné.

— Viszony?...

— Hát persze, — válaszolta bosszusan a doktorné, — ha már szóba hoztad, hát beszéljünk róla. Eleget bosszant, hogy az a szegény Miklós nem tud szabadulni ettől az asszonytól. Pedig már a legjobb úton volt... Én biztosan hittem, mikor hozzánk került, távol tőle elefelejt, főleg miután láttam, minő benyomást tett rá a leányod. De hát a férfi mind egyformán gyenge, mikor az ilyen rossz asszony utána veti magát. Én tudom, hogy Miklós Ilonka kedvéért jött erre a bálra és most

olaj, szappanfőző lúg, konyhasó, vagy kátrány és dohánylúg bevonásokat. Jónak tartják azt is, ha a szútól megtámadt helyiséget 48 óráig égő fűrészpor füstjével töltjük meg, vagy a fa-alkatrészeket nyers faeczettel mázoljuk be s az eczet szagát aztán szellőztetés útján úzzuk el.

A fa tartósságának egyik előfeltétele a megfelelő kiszáritás, mert csak az esetben biztathatnak sikerrel a többi eljárások is a fa tartósságának előidézésére.

A mi a mázbevonásokat illeti, ezek csak ideig-óráig nyújtanak védelmet s mindig szükség van felújításukra. Nem is érnek el vele más cél, mint hogy távortartják a külső behatásokat, de a farostok bomlásából kiinduló pusztulást nem tartoztatják föl.

Ilyen mázok az olajfestékek, a szurok, fakátrány, lenolaj és a vízúveg. A fakátrány és kőszénkátrány keveréke is, méz hozzáadása mellett jól bevált. További korhadást gátló mázok a tisztított grafit, kaucsuk és selak keveréke, némi ólomcukorral, melyet enyvvvel és terpentinolajjal jól összekevernek.

Földben álló fákat hosszabb időn át megvéd öt rész porrá tört szurok vagy gyanta, két rész törött kén és hét rész kőszénkátrány keveréke, mely forrón használható.

Leghatásosabb óvszer azonban a pusztulás ellen a fa impregnálása, mely célra különféle anyagok szolgálnak.

A telítés értéke a különböző fanemek szerint igen eltérő. A bükkfa aránylag legtöbbet nyer e kezelés által. A tölgyfa nehezen telíthető, a kőrisfánál a fa bele éppen nem.

nézd őt! A leányoddal alig tánczol és mozdulni is alig mer az ügyészné mellől, mintha félne tőle... Elég volt, hogy megpillantsa azt a szirént és máris a karmai között van.

— Szegény kis Ilonkám, — rebegte a járásbiróné meghatva, — már az igaz, nincs szerencséje a leányomnak!

— Nem kell csüggedni, — vigasztalta a doktorné, — szép, kedves, derék leány, talál az még hozzája valót!

— Huszonnegyedik évét tapossa, — gondolta kishitően az anya és legörömostebb azonnal haza vitte volna a leányát, ne gyötrődjék tovább szegényke. De hát nem illik a bálból ilyen hamar megszökni, nem szabad okot adniok a hiábavaló pletykára. Ilonka is így gondolkozott és kétségbeesett erőlködéssel igyekezett vígnak, jókedvűnek mutatni magát. Fáradhatatlanul, eszeveszetten tánczolt, udvaroltatott magának... hátha sikerül felébresztenie az albiró féltékenységét? Régi fogás, de többnyire sikerül. Ilonka egy izben tényleg észrevette, hogy Miklós tekintete hosszan pihen rajta... Ez új erőt, reményt ébresztett a szívében. Mikor azonban a vacsorához Soós még sem őt, de a szöke asszonyt vezette, végképpen elcsüggedt és nem törődve tánczosai könyörgésével, mialatt a tánczos párok a szupécárdásra bevonultak a terembe, ő távozott a szüleiével. Lehangoltan, megvert hadseregként indult útnak

A telítésnél különféle fémsókat és kreozot-olajat használnak. Legfontosabb telítési eljárások:

1. A klórczink oldattal való eljárás, melynél a fát előbb vas hengeralakú üstben 1—3 óra hosszat 2—3 atmoszféra nyomás alatt gőzzel kezelik, azután 1—1½ óra hosszat $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ atmoszféra vákuum mellett a nedvességet légszivattyúval kihajtják belőle s végre a hideg czinkklorid-oldatot (30 súlyrész víz és 2 rész klórczink) 6—8 atmoszféra nyomás alatt bepréselik. A pároltatásnál jobban bevált azonban a fának előzetes kiszáritása. A fogyasztás egy köbméter tölgyfánál 90—100 kg. czinkkloridra megy, *lúcczfenyő- és bükkfánál* 160—200 kilogrammra.

2. Rézvitriollal való kezelés (Boucherizálás). Többnyire 100 rész víz és 1—1½-ed rész rézvitriol oldatával történik, melyet 10—12 méter magasan álló kádakból a frissen (legfőlebb 9—10 nappal előbb) vágott fatörzsek végén át bocsátanak be a folyadékoszlop nyomása alatt, míg a bebocsátási vég légmentesen záró sipkával van ellátva. A sejtnevelés által kiszorított s a facsúpon végre előtűnik a kék rézvitriol-oldat. Igen hosszú szálfákat a közepén eszközölt bemetszés útján itatnak be. Mészartalmú vizet az oldathoz nem szabad használni. Ily módon áztatott fának nem szabad azonban vasrészekkel jönni érintkezésbe. 100 köbméter fához mintegy 95—100 kilogramm oldat szükséges. Ez eljárást gyakran alkalmazzák vasúti talpfáknál és távirópóznáknál, s 10 méter hosszúság mellett az áztatás 12—14 napig tart.

3. Kreozot-kezelés, mely a többi eljárásokat már is

a hajnali szürkületben a kis család, mentek a tisztartó-lak felé, a hol szállva voltak és a nőknek átöltözniük kellett. Micsoda szomorú visszatérés volt ez! Egyikük sem szólt, de mindhármuk szíve vérzett. Ismét egy reményük veszett oda: a történetek után az albiróra nem számíthatnak többé, mert hisz az a szöke asszony!... De e pillanatban megszólalt mögöttük egy hang:

— Ne siessenek, kérem, úgy... én is jövök!

Az albiró hangja volt. A három komor arcz egy pillanat alatt felderült.

— Ah, — folytatta Soós kedélyesen, — azt hiszik, csak maguknak sikerült megszökniük?... Sikerült nekem is!

— Haza akar jönni? — kérdezte Ilonka és az anyja egyszerre.

— Ha olyan kegyesek lennének haza vinni a kocsijukon, nagyon boldog lennék, mert az én kocsitársaim reggelig szándékoznak mulatni.

Oh, minő szívesen vitték! És minő gyönyörteljes kocsikázás volt ez a hajnali órákban! És talán még sohasem nézték a napfelkeltét nagyobb elragadtatással, mint abból a rozoga, kisvárosi fiakkerből, a hol az öregek elbóbiskoltak, de a fiatal pár számára a hajna pirja boldogságuk virradását is jelentette egyszersmind.

meglehetősen a háttérbe szorította. A fa ez által rendkívül tartós lesz, hátrányos azonban a faszín elváltozása, a rossz szag és a fokozott gyulékonyság, valamint nehezen dolgozhatóság.

Itt a karbolsav-tartalmú kátrányolajat vagy kreozotolajat 8—20% savtartalommal, miután a fát egy üstben 3—4 óráig 100—140° C. mellett kiszáritották s aztán egy másik üstben 60—80 percig $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ atmoszféra vakuumnak tették ki, mint meleg oldatot használják 7—8 atmoszféra nyomás mellett 7—8 percig. A *bükkefa* 160—280 kilogrammot, a *lúcsfenyő* 140—200 kilogrammot, a *tölgy* 70—100 kilogrammot vesz föl köbméterenként.

4. Higanyklóríd-eljárás (hyanizálás). Ez eljárásnál a fa minden vasalkatrésztől mentes fakádban 300 rész víz és két rész higanyklórídból álló lúg hatásának tétetik ki, azaz csak felszínesen pároltatik. Lakott épületekben ily módon kezelt fák a lúg mérgeessége miatt nem használhatók. Tülevelű fáknál 8—10 napra, a kemény lomblevelűeknél 12—14 napra van a pároltatáshoz szükség.

5. Vasvitriol- és klórkálciummal való kezelés (Hessmann-féle eljárás). Itt a fát mézstej- és klórkálcium-oldatával kezelik, miután előbb vakuum mellett vasvitrióval és kénsavas anyaggal párolták s 2—3 órán át 125° C. gőzzel hevítették. Az ez eljárásnak alávetett fa nem szükséges, hogy légszáraz volt legyen. Többnyire tülevelű fáknál alkalmazzák.

6. Még egy más konzerválási mód a fát túlhevített vízgőznek tenni ki s szintén 10—20 órán át kátrányolajgőzt engedni hatni rája. De naftalinsavas cink forró vizes oldatot is ajánlottak már, valamint villamos áram behatását.

7. Az említett eljárásokon kívül az F. Bayer et Co. festőgyár Antinoninjával való mázolás vagy áztatás is jó eredményekkel jár a földbe eresztendő fánál, csak hogy a fa a $\frac{1}{5}$ —2% antinonin-tartalmú oldattól sárgás színt ölt. Épp úgy jó hatással jártak a viaszszal, fagygyúval, szuroknak olajban, paraffinban, lenolajban vagy fagygyúban való oldatával tett kísérletek is, bár ezek igen drágák.

A tűz elleni óvszerek közt nagy szerepet játszik a *vízüveg*; az ezzel kezelt fa hosszabb ideig áll ellen a hőségnek és lángoknak. E szer alkalmazásánál a *vízüveg*-oldatot fél súlyrész vízzel hígítjuk, a fát vele kétszer-ötször bemázoljuk, s azonfelül még tiszta *vízüveg* burkolatot is adunk neki, a mihez gyakran kevés krétát és agyagot is teszünk.

Sűrűn használt szer 35% *vízüveg*, 35% sulypátpor, 14% cinkfehér és 28% víz keveréke többszörösen rakva fel. Továbbá kálciumklóríd-oldatban oltott, égetett mész. De a fának nyomás alatt foszfor- vagy kénsavas ammoniummal való beáztatása is jó eredménnyel jár.

Azonkívül még sok tűz elleni óvszer van, melyeknek összetételét azonban a gyárosok legtöbbször titokban tartják. De meglehetősen sikerrel használják a bórsavas ammoniummal való bevonásokat, valamint azt az el-

járást is, a melynél a fát 1 rész nátrium-szilikátnak 2—3 rész vízben való oldatával húzzák be kétszer-háromszor s minden behúzást előbb meg hagynak száradni, mielőtt a következőhöz fognának. Azután mézstejjel való bevonás következik s szárítás után ismét két rész vízben oldott *vízüveget* raknak fel rá. Az így kezelt fa igen kemény és a lángokkal szemben nagy ellenállást tanúsít. Kisebb megmunkált farészeknél, vagy nagyobbaknál a megmunkálás előtt czélszerű a fát több órán át három rész mangán-klorür, két rész foszforsav, egy rész magnesiumkarbonát, egy rész bórsav és három rész ammonium-kloridnak 100 rész vízben felforralt oldatába mártani s aztán meleg helyen megszáritani, miáltal a fa gyulékonyága csaknem teljesen megsemmisül.

V. S.

A lövedékről és a lőfegyverek találóképeségének feltételeiről.

Irta: Schneider Árpád főhadnagy.

A lövedéket azzal a szándékkal röpíttetjük a lövés kiterjedő (expandáló) gázai által valamely tárgy vagy test felé, hogy abba hatolva romboló, illetve roncsoló hatást fejtsen ki.

A használati célhoz és szándékolt hatáshoz képest választandó meg a lövedék anyaga és alkata. A különböző ágyulövedékek élő-célokön kívül fedezékek (sőt vasbeton és aczélvédőművek) szétrombolására is lévén számítva, hivatásukhoz mérten aczélból vagy öntött vasból vannak öntve és robbantó töltéssel (lőpor, lőgyapot, ekrasit, melinit, roburit) ellátva. A célba fűrődva vagy földhöz csapódva, vagy különleges gyújtókészülékkel ellátva még a levegőben, pályájukban robbannak és fejtenek ki aknaszerűen robbantó hatást, vagy szórják szilánkjukat pályájuk folytatásában — a robbanási ponttól — vagy felülről (akárcsak egy zuhany) serétlövéshez hasonlóan a célra.

Olykor vadászoktól is hallani a *robbanó lövedék* megnevezést, a mi teljesen helytelen és semmi más, mint az *explosiv* és *expansiv* felcserélése. Az *explosiv* (robbanó) megnevezés robbantó töltést tételez fel a lövedékben — mint fentebb említve, az ágyulövedéknél. Az *expansiv* pedig csupán abból áll, hogy a lövedék csúcsán egy furat van, — melynek átmérője és mélysége a lövedék öbétől és alkatától függő, — és midőn a lövedék a testbe hatol, a lövedék csúcsán levő ürbe szorult, mondhatni sűrített (komprimált) levegő a lövedék deformálódását elősegíti, az fokozatosan gomba alakot ölt, sőt szilánkokra szakad. Csupán az *expansiv* lövedék vadászias és *explosiv* lövedéket a modern fegyvertechnika, mint vadászati lövedéket egyáltalán nem gyárt. Kuriozítás kedvéért megemlítem, hogy az előltöltők és az első hátultöltők idejében exotikus nagy vadra is használtak *explosiv* lövedéket, mely egy súlyos ólomtestből állott és ürje lőporral volt töltve, csúcsába pedig egy piszton csavarva. Erre jött a gyutacs (kapszli). Ezek a lövedékek azonban a vad testében nem mindig robbantak biztosra vehetően.

A kézi lőfegyverek lövedékei a legújabb időkig hadi és vadászati célra egyformán ólomból készültek és a kettő között csupán akkor mutatkozott élesebb eltérés, midőn a vadászok az ogivális helyett a jobb vérvnyomot adó tompított csúcsú lövedékre tértek át. Midőn a modern harcászat követelményéből a füstnélküli és fémburkolatos lövedék használatára tértek, úgy a vadászok, mint a gyárosok az új puskának előnyeit vadászati is kihasználni óhajtották. Az új tölténynek és kilométerpuskának aztán sokan nekirontottak a szakirodalomban in nomine «Waidgerecht» és folyt a tinta patakban, azonban az új puska és lőszer hódított s a Kropatschek—Heissig, Dombrovsky és a többi ólomlövedékes expressnek rövidesen csakúgy beakonyult, akár csak a kapszlisnak és még rövidebb életű Lefauchauxnak (a töltényen gyűszög). Csupán egyben volt igazuk az öregeknek és ez az őb túlságos alászállítása, a minek helytelenségére utóbb rá is jöttek és az express renaissanceját éljük a 11 mm.-es Mauserben és 405-ös és 401-es Winchesterben, valamint a 401-es Remingtonban.

A lövedék nagysága a cső öbétől függő és azt általánosságban mm.-ben, az angoloknál és amerikaiaknál ezred-illetőleg századzollban szokás megnevezni (egy zoll = 25·4 mm.), így pl. az angol a 11·5 mm.-es expresszt 450-esnek, az amerikai 45-ösnek nevezi és eme szokás a kontinensre is átragadt a revolvertöltények jelzésére; pl. 380-as = 38-as = 9 mm. Az amerikai töltényt három szám jelzi: pl. 45—90—300, az első az öböl, a második a lőpor, a harmadik a lövedék súlyát mutatja grainben (1 grain = 0·065 gramm).

A lövedék hengeres teste ogivális, tompa, vagy hegyes csúcsban végződik (S lövedék) és a rőppálya betartásához, illetve, hogy találatra lehessen számítani, egy bizonyos súly elengedhetetlen kellék. A célban végzett rombolás ugyanis, illetve a mi esetünkben a vad testében végzett roncsolás, mely a löhatásban nyilvánul, attól függ, hogy minő energiája volt a lövedéknek a testbe való hatolás pillanatában, ennek pedig tényezői: a rőpsebesség ebben az időben és a lövedék súlya (vadászati lövedéknél az alak és alkat is számít, hogy tömör, expansió, ogivális, tompa, vagy S lövedék és hogy ólom, papirvezetékes ólom, vagy minő mértékben és minő fémmel burkolt).

A legnagyobb sebességvesztés a levegő ellentállása folytán éri a lövedéket és ez a kezdeti sebesség fokozásával nő. A levegő ellentállását, illetve az általa okozott sebességvesztést alacsony gáznymás mellett impulzívabban ható lőpor (tehát nem a lőportöltés oktatlan erősítésével, a mit különben is több fejezetben fejtegethető körülmények tesznek lehetetlenné) és minél előnyösebb lövedékalak választásával igyekeznek leküzdeni. Ugyanazon öbű és súlyú két lövedék közül az fog kezdeti sebességéből kevesebbet veszíteni, melynek csúcsalakja előnyösebb, viszont egyenlő csúcsalak, de különböző öb és súly esetén azt éri nagyobb sebességvesztés, mely a levegőnek nagyobb közvetlen surló-dási felülettel szolgál.

Legkevesbbé előnyös — ballisztikailag — a tompított csúcs (1. ábra), jobb az ogivális (2. ábra), legelőnyösebb a hegyes csúcs — S lövedék — (3. ábra).

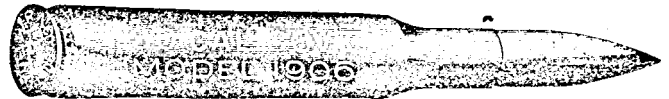
1. ábra.

A jobbról látható lövedéknek expansió furata van, mely deformálódásához előnyösen járul hozzá.

2. ábra.

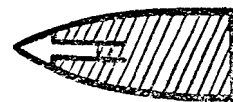
A lövedék ogivális és $\frac{3}{4}$ fémburkolattal van ellátva, a csúcsa ólom, de akár így, akár egész burkolattal expansió is lehet.

3. ábra.

Egészen fémmel burkolt S lövedék, de tömör fémből is készülhet, pl. a francia Ball D, mely bronzból való.

Vadászati lövedéknél nem csupán a ballisztikai* előnyök veendő figyelembe, hanem az is, hogy alkalmas legyen a vadnak lehetőleg tűzbeni elejtéséhez, vagyis, hogy azt minél kevesbbé szenvedtesse. A ballisztika és eme követelmény olykor homlokegyenest ellenkezik; pl. az S lövedékről határozottan kijelentik, hogy vadászatra teljesen alkalmatlan. Ám de rasans — kevéssé ívelt — pályája folytán vadászati igen becses tulajdonságai volnának, miért is eme célnak megfelelőre igyekeznek alakítani; pl. hegyét nem burkolják, vagy az ábrán látható módon rézkupakkal látják el és lesz belőle egy expansiv S lövedék. Egyik angol karabélyom lő ilyennel (303-as angol hads.-töltény), azonban mindeddig saját tapasztalataim, sem a hallo-más útján kaptak alapján nem nyilatkozhatom teljesen mérvadón. A Savage 22-es High Power igen vékony rézburkolatos S lövedékének (ólomcsúcs) löhatása roppant roncsoló, a belövés pl. kakas, vadliba testén olyan, mint egy tűszúrás, viszont a kilövés (Ausschuss) ötkoronás nagyságú.

4. ábra.

* Ballisztika (a latin ballista, illetőleg a görög ballein = hajítani ige után képzett hadászati műszó), az előtt, vagy hajított súlyos testek mozgásának a tana. Főfeladata a lövedékeknek levegőben való rőpülésük alatt követett pályáját meghatározni.

Rézkuppakkal ellátott *S* lövedék. A rézkupak üres és csupán a tökéletes *S* alak megadásához szükséges.

A 4. sz. -lövedék csakis angol gyártmányban kapható és van a 6·5 mm.-es M. Schönauerhez és 8 mm. Mannlicherhez is, vagyis ilyen lövedékekkel és Modite löporral készült töltény Eleynél kapható, de igen drágák. Ólomesícós *S* lövedéket a németek is gyártanak.

Ne legyünk maradiak, már pedig az *S* lövedék elől teljesen elzárkózni ez volna, de viszont a vadjainkon se kísérletezzünk könnyelműen. *Tercetményekben tiszteljük az Urat!*

Schneider Árpád főhadnagy könyvei: *Vadászati Fegyvertan.* (Lampel R. és fia kiadása, ára bérmentve szállítva 3 K.) — *Önműködő kézilőfegyverek.* (Tudományos zsebkönyvtár kiadása, duplafüzet, ára 1 K 40 fill.) — Megrendelhetők bármelyik könyvtár és lapunk szerkesztősége útján is. Szerk.

A budapesti 1914. évi XXXVI. országos agancskiállítás

Ő császári és királyi Fensége József főherceg védnöksége alatt.

A kiállítás a székesfővárosi Vigadó I. emeleti kis termében lesz megtartva, május 1-én nyílik meg és naponkint reggel 9 órától délután 5 óráig bezárólag május 15-ig marad nyitva.

A bejelentések Sugár Károly országos vadászati felügyelő úrnál, a kiállítás titkáranál, — Budapest, Földművelésügyi Minisztérium — lehetőleg mielőbb megteendők; a trofeák azonban majd csak április hónap második felében lesznek beküldendők és pedig egyenesen a fővárosi Vigadóba, ugyancsak Sugár Károly orsz. vadászati felügyelő úr czimére, úgy hogy azok április 25—27. napjain okvetlenül átvehetők legyenek, mivel a bírálót április 28. és 29. napjain fog megejtetni.

Míg a bírálót befejezve nincsen, a bírálóbizottság tagjain kívül csak a kiállítás elnökének van joga ott a kiállítás titkárával megjelenni, senki másnak.

A hét tagból álló bírálóbizottság tagjai báró *Trauttenberg Frigyes* elnöksége alatt a következők: gróf *Esterházy Béla*, gróf *Teleki Tibor*, gróf *Zichy Kázmér*, *Ómoraviczai Heinrich Ferencz*, *pallini Inkey Antal*, *pongyelóki Róth Lóránd* min. tanácsos (a földművelésügyi minisztérium kiküldöttje).

Minden egyes beküldendő tárgyra egy czédula, lehetőleg szilárdan feltűzendő s azon a kiállító neve irandó fel.

Esetleges sérülések és törések elkerülése végett helyesebb az egész fejes szarvasagancsokat akként küldeni, hogy a fej alá megfelelő szélességű kis erős deszkalemez legyen erősítve úgy, hogy ez a szarvasfej orrsontja alatt 2—3 ujjnyira kiálljon s azt külső sérülések ellen megvédje. Ez a kis deszkalemez azután a kiállított agancson a kiállítás tartama alatt rajta marad s így a trofeát baj nem érheti, mert különben a tudvalevően igen vékony orrsont okvetlenül letörik.

Díjazásban a magyar szent korona országaiban 1913. év folyamán elejtett vad trofeái részesülnek.

A kiállításon magyar állampolgárok által a földgömb bármely táján lőtt vadnak trofeái, valamint gyűjteményes kiállítások is résztvehetnek és díjazásban vagy elismerésben részesülhetnek.

A kiállító egy és ugyanazon területről csak két díjat nyerhet el.

A kiállítás megnyitása napján a beléptijegy 2 K, egyéb napokon 1 K, idényjegy 3 K.

A kincstári és állami erdőtiszték május 2-től kezdve ingyen tekinthetik meg a kiállítást, ha személyazonosságukat arczképes igazolvánnyal bizonyítják.

A ki bejelentőivet akar, forduljon Sugár Károly orsz. vadászati felügyelő úrhoz, Budapest, Földművelésügyi Minisztérium.

A következő díjak állanak rendelkezésre:

- I. *József főherceg tiszteletdíja* — a legjobb nyíltterületi szarvasagancsnak.
- II. *A földművelésügyi miniszter úr tiszteletdíja* — a kincstári területen lőtt legerősebb szarvasagancsnak.
- III. *Gróf Széchenyi Béla tiszteletdíja* — a legjobb és legszebb agancsnak, akár nyíltterületi, akár vadaskerti, ha az utóbbi legalább 1500 k. hold kiterjedésű.
- IV. *A földművelésügyi miniszter tiszteletdíja* — a kincstári területen lőtt legjobb őzagancsnak.
- V. *Gróf Széchenyi Béla tiszteletdíja* — a legjobb őzagancsnak.
- VI. *Gróf Széchenyi Béla tiszteletdíja* — a legjobb zergekampónak.

Továbbá 3 ezüst és 7 bronzdíj nyíltterületi agancsoknak; 2 ezüst és 3 bronzdíj vadaskerti agancsoknak; 1 ezüst és 2 bronzdíj rendellenes akár nyíltterületi, akár vadaskerti agancsoknak; 3 ezüst és 2 bronzdíj dámlapátok számára; 3 ezüst és 7 bronzdíj őzagancsok számára; 3 ezüst és 3 bronzdíj zergekampók számára, (15 ezüst és 24 bronzdíj) — összesen 39 díj.

Ezenkívül még kiosztható 15 ezüst- és 15 bronzérem. A bronzérmek nem díjak — csak elismerésül szolgálnak.

Budapest, 1914 február hó.

Gr. Széchenyi Béla,
az agancskiállítás elnöke.

A mételykórról.

— Egyúttal felelet N. L.-nek. —

A mételykört a *Distoma hepaticum* és a *Distoma lanceolatum* nevű sima, lapos, középütt kiszélesedő (lándzsaalakú) laposférgek okozzák. A métely igen nagy számban él a növényevő állatok májában. Az első meg lehetőségen nagy, mintegy 30 mm. hosszú és 4—12 mm. széles, a második sokkal kisebb, csak 5—6 mm. hosszú és 2·5 mm. széles. A májmétely igen sok petét rak, a melyek az epeutakon át a bélesatornába jutnak, a honnan a bélsárral együtt a szabadba kerülnek. Ha elegendő a környezet nedvessége és a levegő is elég meleg, akkor már mintegy három hét múlva a petékből

kibujnak az ébrények. Hűvösebb, szárazabb időben gyakran hat hétig is nyugszik a pete. Az ébrény vigan úszik a vízben, míg nem egy kis édesvízi csiga (*Limnaea minuta* Gredler) testébe jut, itt aztán az ébrényből csiratömlő lesz, a csiratömlőből pedig az u. n. sporosysta, a melyből rediák, ezekből ismét cercáriák fejlődnek. A cercáriák elhagyják a csiga testét és mindaddig úszkálnak a vízben, míg valamilyen növényre jutnak, a hol megtapadnak és betokolódnak. Az így betokolódott cercária hónapokig is életben marad a fűszálon vagy más növényen, mindaddig, míg valamilyen növényevő állat (a zombor-saláta élvezete közben esetleg az emberi bélesatornájába jut, a hol kifejlődik s bevándorol a májba.

A májba furódó mételyek gyuladást okoznak. Ebben a stádiumban az állatok lázasak, bágyadtak, étvágytalanok. Később, rendszerint ősz végén (a fertőzés leginkább nyáron, vizenyős legelőn történik) a toroktájon, vállakon és háton vizenyős beszűrődések keletkeznek, az állatok étvágya most már kifejezetten rossz, gyakran hasmenés, felfuvódás kinozza őket, a vérfogyottság és senyveség szembetűnő. A betegek gyöngék, székrekedés és hasmenés váltakozva gyötrik, néha azonban egy ideig rendes a széketét. A bélsárban sok a mételypete. Egyes esetekben a tünetek folyton súlyosbodnak, az állatok mindjobban soványodnak s végül elhullanak. Szarvasmarhák rendszerint jobban bírják a betegséget, mint a juhok, a melyek közül igen sok elhull. Ámbár arra is volt már eset, hogy a marhák közt is járványosan pusztított és sok állat elhullott. A szarvasmarhák tél vége felé, illetve tavasz kezdetén rendszerint lassanként magukhoz térnek, megerősödnek. Idősebb, erősebb állatok jobban bírják, mint a gyengék és fiatalok.

A kérdő vadak között nedves időjárás után gyakran szintén nagy pusztítást csinál a mételykór. Ha nagyon lesoványodott, leromlott vadat találunk, a melynek a hasán és szügyén vizenyős daganat van, azt, valamint a hulla körül talált trágyát mélyen el kell ásni, vagy még jobb elégetni.

Ha az állatok már feltűnően vérfogyottak és vizenyős beszűrődések is mutatkoznak, akkor legjobb őket levágnak, mielőtt még jobban leromlanak, mert ilyen súlyos esetekben már nem igen remélhetünk gyógyulást, vagy az csak látszólagos marad, mert a máj elváltozásai már olyan súlyosak, hogy az ilyen állat többé teljesen egészséges sohasem lehet.

Legelső teendő, hogy az állatot lehetőleg jó erőben tartsuk, tehát jó szénával, szemes takarmánnyal vagy olajpogácsával, korpás moslékkal tessük. Belsőleg 4—5 napon át 60—120 gramm benzint lehet adni szarvasmarháknak, nagyobb állatnak a nagyobb, kisebbnek aránylag a kisebb adagot.

Védekezni a mételykór ellen csak úgy lehet, hogy az állatokat nem engedjük ki a gyanus legelőre, vagy a legelőt — ha lehet — hektáronként 800—1000 kg. mézvízzel öntözzük meg, még pedig tavasszal és nyáron. Ezenkívül még ajánlatos a fertőzött állatokat vagy egészen istállózni vagy legalább is körülkerített helyen

legeltetni, hogy az egész területet be ne fertőzzék, hanem csak egy részt, a mit aztán könnyen lehet mézvízzel megöntözni. A legeltetésnél arra is vigyázni kell, hogy az állatok szétszórta legeljenek és ne egy csoportban, mert akkor nem rágják le egészen a tövig a fűvet, már pedig a mételyek rendszerint a levelek alsó részén telepednek meg. Nem győzöm azonban eléggé hangsúlyozni, hogy az elhullott vagy kényszervágot állatok máját sohase adjuk nyersen a kutyaéknak, hanem csak jól megfőzve, mert ha a kutya nyersen megessi a májat, az abban levő mételyek petéi életképes állapotban kerülnek a szabadba.

Dr. Kukuljević József.

Gazdasági tanácsadó.

Védekezés a vértetű ellen. Almafánk egyik legkártékonyabb ellensége a vértetű (*Schizoneura lanigera*). Eddig még nem sikerült olyan védekezőszert találni, a melynek ellent ne tudott volna állni ez a nagy pusztításokat végző rovar. A sok kísérlet közül, a melyek többnyire igen kevés eredménnyel jártak, még az bizonyult be olyannak, mint a melylyel a vértetű legbiztosabban elpusztítható, a melynél a vértetűtelepeket élősdigombákkal fertőzték meg. Maga az eljárás elég egyszerű, de a fertőző gombák a *Botrytis bassiana* és a *Sporotricum globulifera* nehezen szerezhetők be.

Cadoret Arthur egy gyümölcsenyésztési szaklapban írja, hogy az ő eljárása által, mely egyszerű, olcsó és praktikus, nemcsak a vértetűtelepek pusztulnak el teljesen, hanem a további fertőzéseknek és a rovar terjeszkedésének is eleje vétélik.

A szer a gazda által otthon is elkészíthető közönséges olajfesték, mely kereskedésben is olcsón kapható.

Összetétele 700 gr. lenolaj, 150 gr. ónféher és 100 gr. zinkféher. E keveréket tíz percig forraljuk s miután lehült, még 100 gr. terpentinesszenciát adunk hozzá.

A festéket a fertőzött részekre ecsettel kenjük föl. Rendszeresen egyszer is elég a szer használata, de biztosabb eredményre vezet, ha a veszélyeztetett helyeket egyszer tavasszal és egyszer ősszel is bekenjük. Nálunk általánosan azt tartják, hogy az olaj különösen fiatalabb fáknál károsan hat. A tapasztalatok azonban ezt az aggodalmat eddig még nem igazolták teljesen és ezért a fenti védekezési eljárás kipróbálását, különösen idősebb fáknál czélszerűnek tartjuk. (L. L.)

Tavaszi teendők a méheknél. Ha a méhesaládokat helyesen teletük be és télen át tökéletes nyugalomban voltak, rendszerint megérik a tavaszt. A méhek egész télen át táplálkoznak mézzel és kevés virággal, mely táplálék szervezetük fenntartására és meleg fejlesztésére szükséges. Lakásukban meleget fejlesztenek, mert e nélkül megdermednének s elpusztulnának. A táplálkozás folytán beleikben egész télen át összegyülemlik a bélsár. Várják az első meleg, szélcsendes és napsugaras napot, hogy kiröpülhessenek és megszabaduljanak beleik tartalmától, mely alkalommal a röpülőlyuk előtt előjátékot

tartanak s tájékozódnak. A méhek első kiröpülését tisztuló kiröpülésnek nevezzük. Sokszor télen is akad alkalmas nap, melyen tisztuló kiröpülést végezhetnek a méhek a déli órákban. Ily esetben könnyebben várják a tavaszt.

A méhészt teendője a röplőlyuk teljes kinyitása, hogy akadálytalanul közlekedhessenek a méhek. Helyesen cselekszik, ha a méhes elé szalmát hint azért, hogy a földre került méhek meg ne dermedjenek. Ugyanakkor kitisztíthatja, kikotorhatja a kasfenék deszkájára vagy a kaptár aljára a télen át lehullott törmeléket és holt méheket s ez által méheiket ezen munka elvégzésétől felmenti.

Tisztuló kiröpülés után alkalmas meleg napon átvizsgálja a méhészt családjait. Mindenekelőtt megállapítja, hogy megvan-e minden családnak az anyja, nem vesztette-e el a tél folyamán? Ha a család erősen zúg, nyugtalan, hosszabb ideig nem csöndesedik el, vagy egyes méhek nyugtalanul kutatva ide-oda szaladgálnak: több mint bizonyos, hogy elpusztult az anyja. Kétségtelenül meggyőződhetik a méhészt erről, ha a kérdéses családot kiszedi s sorra vizsgálva a sejteket, sem anyát, sem fiasítást nem talál. Ez esetben, ha tartalék-anyja van, az elárvult családnak adja, ha nincs, úgy egy anyás családdal egyesíti.

Meggyőződik arról is, vajjon van-e elegendő méze. Nagymennyiségű táplálékra és vízre van szüksége a családnak tavaszkor a nagyobb és nagyobb mértékben terjedő fiasítás táplálására. Tartalék mézeskeretek behelyezésével könnyen segíthet ezen a hiányon a méhészt. Vízszükségletüket a méhek a méhes elé helyezett itató vályúból elégíthetik ki. Legcélszerűbb a Tóth-féle méhitató, melynél csak annyi víz szívárogo ki a föléje helyezett edényből, a mennyit a méhek elhordanak s a mennyi elpárolog. Előnye még az is, hogy a méhek be nem fulhatnak. Állandóan friss víz legyen az itatóban. Szoktassuk már tavaszkor méheinket az itatóra csöpögtetett kevés mézzel az itatóhoz, hogy tavasztól késő őszig onnét hordják vízszükségletüket. Sok méhünket mentjük meg ezáltal a pusztulástól, másrészt a közelből gyorsabban elláthatják a dolgozók a családot vízzel. Igen nagy mennyiségű vizet fogyasztanak el naponta a családok tavaszkor. A mézből, himporból és vízből a fiasítás táplálására készült tápnál több mint fele víz.

A hol kevés az olyan tavaszi virág, melyről elegendő himport hordhatnának méheink, célszerű a méhes elé egy edényben lisztet helyezni. Szívesen behordják azt a méhek s virágor helyett felhasználják.

A családok átvizsgálása alkalmával a felső deszkákról és az ablaktól elvett újságpapírost vagy más egyéb rossz hővezető takarót gondosan helyezze vissza a méhészt. Ugyanis a papíros megakadályozza, hogy a méhek által fejlesztett meleg elillanjon. Télen, de különösen tavaszkor szükséges, hogy a költőtér meleg legyen, mert a fiasítás meleg nélkül nem fejlődik. Ősztönszerűleg tudják ezt a méhek: ellepik a fiasításos sejteket s megóvják a meghűléstől.

Említett tavaszi munkákat lehetőleg csendesen

és gyorsan végezze a méhészt. Szétszedve sokáig ne maradjon a család. Ha pedig a legszükségesebb teendőket elvégezte, ne háborgassa őket ok nélkül, hadd dolgozzanak nyugodtan méhei. Nemsokára az időjárás állandóan megre fordul, több és több a virág, erősödik a család. Mik a teendői akkor a méhésztnek, arról adandó alkalommal.

Zimay Szilárd.

Különfélék.

Felhívás a járási erdészeti altisztekhez. Felkérem azokat a kollégáimat, a kik eddig még nem értesítettek arról, vajjon a részükre január hóban küldött nyomtatott kérvényeket megkapták-e és rendeltetési helyükre juttatták-e, hogy azt velem tudatni sziveskedjenek.

Egyben értesítem kollégáimat, hogy tizenkilencz m. kir. állami erdőhivatal címére elküldtem a kérvényt, azonban ezek közül néhány, még mostanáig se adta azt ki aláírás végett az erdészeti altiszteknek, továbbá hogy a kormányhoz közel álló személyiségtől azt a tanácsot kaptam, hogy a közigazgatási erdészeti bizottságnál kérelmezzük elsősorban államosításunkat. Mi ezt is megtettük s most már csak az volna kívánatos, hogy felettes hatóságaink pártolólág terjeszszék fel a kormányhoz kérvényünket.

Tudatom továbbá tisztelt kartársaimmal, hogy a gyűlés határozatához képest 1000 drb. felhívást nyomtattam és ebből 750 darabot kollégáimnak szétküldtem azzal a kérelemmel, hogy a már felmerült és ezentúl felmerülő költségek fedezésére a már adott 40 filléryi hozzájárulást 2 koronára kiegészíteni sziveskedjenek. Felhívásom — sajnos — siket fülekre talált, mert eddig csupán 63 kollégám egészítette ki adományát 80 fillérré, 1 koronára, illetőleg 2 koronára, s csak egy kollégám járult a költségek fedezéséhez 7 K 40 fillérel, a melyért úgy neki, mint azon t. kollégáimnak, a kik adományukat már kiegecsítették, ez úton mondok hálás köszönetet.

Több kollégám érdeklődött nálam a befolyt adományok iránt s ezeknek panaszkodtam, hogy a pénz nagyon gyéren folyik be, pedig nagy szükség volna még pénzre, mert szándékom van a memorandumot még 600 példányban kinyomatni, hogy azt az új erdőtörvénynek képviselőházi tárgyalása alkalmával az országgyűlési képviselő stb. urak közt szétosztassam. Egyesek azt tanácsolták, hogy csak nyomassam ki a memorandumot, fedezzem a költségeket, s azután vessem ki, hogy fejenkint mennyi költség esik egy-egy altisztre. De a tapasztalt nemtörődömség után vajjon ki biztosít engem arról, hogy a kivetett költségeket az érdekeltek meg is fogják küldeni, különösen akkor, ha mozgalmunk esetleg sikerre nem vezetne? Az pedig mégsem járja, hogy akkor, mikor 700—800 tagból álló testület ügyéért és jobb, biztosabb megélhetéséért küzdünk, 40—50 ember viselje a terheket s kaparja ki a parázsból a gesztenyét, hogy azután a többiek mellé ülve, vígan lakmározzanak.

Nem tudom elképzelni, hogy mi lehet az oka a nagy hallgatásnak! félelem? vagy nemtörődömség?! Ilyen nagy horderejű mozgalmat ilyen lanyhán pártolni, csak az olyan testülettől telhetik ki, a mely sem a saját, sem családja nyomorával és jövőjével nem törődik.

Ezért újból és nyomatékosan felkérem t. kollégáimat, hogy a Költségek fedezésére küldött 40 fillérnyi hozzájárulásukat lehetőleg mielőbb 2 koronára kiegészíteni sziveskedjenek.

Balatonfüred, 1914. évi márczius hó 14-én.

Papp János,
járási főerdőr.

Nemzetközi méhészeti kiállítás. A német, osztrák és magyar méhészek idei vándorgyűlésüket méhészeti kiállítással kapcsolatban július hónap folyamán Pozsonyban tartják meg. A kiállítás és a vándorgyűlés iránt úgy Magyarországon, mint Ausztriában és Németországban méhészei körében igen nagy az érdeklődés. Az osztrák méhészek már bejelentették, hogy több száz főnyi csoportban vesznek részt a pozsonyi vándorgyűlésen. De nagyban készülődnek a német méhészek is, kik a pár év előtt Budapesten rendezett vándorgyűlésen is szokatlanul nagy számban jelentek meg. A pozsonyi vándorgyűlés és kiállítás rendezőbizottsága a méhésznapi előkészítő munkálatait széles körben megindította.

Nyugdíjbiztosítás. Az 1912. évi VIII. t.-cz. által az Országos Gazdasági Munkáspénztár keretében felállított új nyugdíj csoportba a következők jelentettek be és vétettek fel:

Rosenberger János, Bányai Pál; Mazur János és Csifári Lajos hontvármegyei községi erdőőrök, Dalmady István káptalani uradalmi erdőőr és Richter János beregvármegyei erdőőr.

Régi csoportjából az új és előnyösebb nyugdíj csoportba Kusner János erdőőr lett átírva.

Jelentkezni felvételre a lakóhely szerinti községi előljárásnál kell, a hol az 1 K felvételi díj is lefizetendő.

Időjelzés. A «Meteor» április hóra a következő időjelzést teszi közzé: Április havának változási napjai 1—3—4—10—17—19—23—24—25—27- és 29-re esnek. A gyorsan egymásra következő változási napok április havát elég változatosá teszik, a melyek közül legerősebb hatásúak az 1-ső hűvös, esetleg hideg; a 4-iki szeles, viharos, vagy csapadékos jelleggel; a 10-iki csapadékos, enyhe; a 19-iki hűvös, szeles, részben csapadékos; a 23- és 27-iki enyhe, száraz; a 29-iki hűvös, esetleg hideg, vagy csapadékos szeles jelleggel.

Hivatalos közlemények.

65,247.
II. B. szám.

Valamennyi törvényhatóságnak, kir. erdőfelügyelő-ségnek, m. kir. kincstári erdőigazgatóságnak, fő-erdőhivatalnak és erdőhivatalnak, a besztecerzei m. kir. erdőigazgatóságnak az összes m. kir. állami erdőhivataloknak, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának s a m. kir. erdőéri szakiskoláknak.

(Újabb fajtájú-lőporok forgalombahozatala tárgyában.)

A cs. és kir. hadügyminiszter úrtól vett értesítés szerint újabban két fajtájú lőpor lett forgalomba hozva, melyek egyike «Rauchloses Jagdpulver Nr. 6» felirással fekete színű, lapos szemcsékből van alkotva s 9 mm. s ennél nagyobb öbnagyságú kemény köpenyes (acél, nikkal vagy réz) golyós töltések céljaira van rendeltetve, míg a «Rauchloses Jagdpulver Nr. 7» felirású, mely rózsaszínű, gömbölyded szemcsékből áll csak sörét-töltések céljaira használható.

A 6-os számú vadászlőpor egyelőre csak $\frac{1}{4}$ kg.-os, a 7-es számú azonban úgy $\frac{1}{4}$, mint $\frac{1}{2}$ kg.-os bádogdobozokban kerül forgalomba és pedig: a 6-os világosbarna, a 7-es pedig rózsaszínűekben.

A bádogdobozok egyébként ugyanoly alakúak és szerkezetűek, mint a hadügyi kincstár által eddig forgalomba hozott 1—5 számú füstnélküli vadászlőporok dobozai.

A 6 és 7 számú lőporok dobozai ezúttal is, a tartalmuknak megfelelő jelzéssel s a lőpor rendeltetésére vonatkozó felirással vannak ellátva.

Fel vannak tüntetve továbbá e dobozokon e lőporfajták legfontosabb atkatrészei, a használatra vonatkozó utasítással egyetemben.

A cs. és kir. hadügyminiszter úr eme 6 és 7 számú lőporfajták árát, valamint az eddig áruba bocsájtott 1—5 számú lőporok árát is további intézkedésig következőleg állapította meg.

1. A Kincstári raktárakból hatóságilag engedélyezett viszontelárusítók részére nagyban (legalább 5 kg.) szállított lőpor:

$\frac{1}{2}$ kg.-os dobozokban, dobozonként — 6 K 60 f.

$\frac{1}{4}$ kg.-os " " " — 3 " 40 "

2. Viszontelárusítóknál, kicsiny (5 kg.-on aluli) mennyiségben való vétel esetén e lőporfajta ára:

$\frac{1}{2}$ kg.-os dobozokban, dobozonként — 7 K 30 f.

$\frac{1}{4}$ kg.-os " " " — 3 " 75 "

Budapest, 1914 február 28.

A miniszter rendeletéből:

Barthos,
min. osztálytanácsos.

*

12,127.
I/B.—1. szám.

**Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóság-
nak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.**

Az erdőtisztek és altisztek kérvényeinek felterjesztésénél köve-
tendő eljárás tárgyában.

Újabban azt tapasztaltam, hogy egyes erdőtisztek
és altisztek a hozzám intézett kérvényeiket a szolgálati
út mellőzésével közvetlenül ide terjesztik elő.

Felhívom ennél fogva az igazgatási hivatalokat, figyel-
meztessék alárendelt személyzetük minden egyes tagját,
hogy bárminemű kérvényeik előterjesztésénél szorosan
tartsák be az előírt szolgálati utat, mert másként be-
nyújtott kérvényeik nem vétetnek érdemleges tárgya-
lás alá.

Budapest, 1914. évi február hó 1-én.

A miniszter rendeletéből:

Téglás,
miniszteri tanácsos.

*

12,600.
I/B.—1. szám.

**Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóság-
nak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.**

Az erdőéri állásokra kiírandó pályázatok hirdetési költségeinek
apasztása tárgyában.

Az altiszti állásokra kiírni szokott pályázati hirdet-
mények költségeinek apasztása érdekében elrendelem,
hogy a szaklapoknak és esetleg más (vidéki) lapoknak
szánt pályázati hirdetményeket a jövőben az ide esat-
olt minta szerinti rövid szövegezéssel állítsa ki.

A részletes pályázati feltételekről, a melyeknek ál-
lások s munkakörök (gazdasági, erdőrendezési s épít-
kezési szolgálat) szerint elkülönített felsorolással tar-
talmazniok kell az állások betöltéséhez szükséges kel-
lékek ismertetését, állandó használatra készíttessen meg-
felelő számban nyomtatványokat, azokat tartsa állandó-
an készletben, s az esetenként kérelmezőknek küld-
jön egy-egy példányt a segédhivatal útján, kíséző irat
mellőzésével.

A Budapesti Közlöny és a Földmívelésügyi Értesítő
című hivatalos lapokban, melyek az ilyen hirdetmé-
nyeket díjtalanul közlik, a pályázati hirdetmények ezen-
túl is az eddigi gyakorlatnak további fenntartásával,
tehát a pályázati feltételek részletes felsorolásával szö-
vegezendők.

Budapest, 1914. évi február hó 6-án.

A miniszter rendeletéből:

Téglás,
miniszteri tanácsos.

*

(Melléklet az 1914. évi 12600—I. B. 1. számú F. M. rendelethez.)

316.
1914. szám.

(Minta).

Pályázati hirdetmény.

A..... m. kir..... erdő..... pályá-
zatot hirdet 3 főerdőéri, előléptetés esetén 3 erdőéri,
illetve 3 erdőlegényi vagy segéderdőéri állásra.

Ezen állások közül 1 főerdőéri, illetve 1 erdőéri
állás az erdőrendezési, s 1 főerdőéri, illetve 1 erdőéri
állás az építkezési műszaki segédszolgálat ellátása cél-
jából van rendszeresítve.

A pályázati kérvények 1914 augusztus 16-ig az alul-
irt..... erdő..... nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul
kaphatók.

Bustyaháza, 1914 július 1.

M. kir. erdőhivatal.

*

12,603.
I/B.—1. szám.

**Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóság-
nak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.**

A természetben kiszolgáltattott földjándóságoknak nyugdíjazás
vagy halálozás esetén való beszüntetése tárgyában.

A természetbeni illetmények a szolgálati szabályok
111. §-a, illetőleg az ebben foglalt rendelkezés értel-
mezése tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter úrnak
1900. évi február hó 6-án 2652/1899. szám alatt kiadott
körrendelete (1900. évi P. K. 5. sz.) szerint halálozás
vagy nyugdíjazás esetén csak a legközelebbi esedékes-
ség napjával szüntetendők be.

Ehhez képest a földilletményt illetőleg értesítem
címet, hogy ezt a járandóságot, mint olyant, mely
hivatali elődömnök 1894. évi 52,273. szám alatt kiadott
körrendelete szerint mindenkor október 1-től a követ-
kező év szeptember 30-ig terjedő időre, vagyis egy
egész gazdasági évre adandó ki, halálozás vagy nyug-
díjazás esetén csak az akkor folyó gazdasági év végé-
vel (szeptember 30-ikával) kell beszüntetni.

Budapest, 1914. évi február hó 20-án.

A miniszter helyett:

Bartóky,
államtitkár.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszá-
mukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni
sziveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Ö cs. és Apostoli kir.
Felségének legmagasabb engedélye alapján Benkő Rezső m. kir.
főerdőtanácsost — saját kérelmére — végleges nyugalomba he-
lyezte.

Ugyanezzel az alkalommal Illés Vidor m. kir. főerdőmérnö-
köt áthelyezte Vadászerdőről Liptóújvárra s igazgatói minőség-
ben megbizta a liptóújvári m. kir. erdőéri szakiskola vezetésé-
vel; áthelyezte továbbá Katona István m. kir. segéderdőmérnö-
köt Görgényszentimréről a vadászerdői, Schorscher János m.
kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Beszterczéről a görgényszent-
imrei m. kir. erdőéri szakiskolához.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Hudák Lajos m. kir.
főerdőmérnököt — saját kérelmére — végleges nyugalomba he-
lyezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Ittu Mihály
m. kir. főerdőmérnököt Aradról Miskolcra erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter az erdészeti segédhivatali tisztii személyzet létszámában Bartha Árpád m. kir. irodasegéd-tisztet m. kir. irodatisztté, Török Jenő m. kir. irodakezelési gyakornokot pedig m. kir. irodasegéd-tisztté nevezte ki.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Hauszmann Béla m. kir. segéderdőtornókat a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületéből Budapestre s szolgálatlétre beosztotta a m. kir. földművelésügyi miniszterium IIB. főosztályába.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Szenczy Géza m. kir. segéderdőtornóknak állásáról történt lemondását elfogadta.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Brozsek Károly díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokot Nagyenyedről Maros-Vásárhelyre, a m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

Fogaras vármegye közigazgatási bizottsága Péter Ferencz járási erdőért Felsőporumbákról Felsőárpásra helyezte át.

*

A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság főnöke Jablonka Géza m. kir. erdőért Háromvízről Zólyombucsa, Longauer Sándor m. kir. erdőlegényt Garamhidvégről Háromvízre védkerületbe, és Divok Rezső m. kir. erdőlegényt Zólyombucsról Benesházára irodai szolgálatra helyezte át.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon ájavitott lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavitásokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölszemes reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

F. I. A megrendelés a m. kir. honvéd központi fegyvertárhoz, Budapesten intézendő, azonban hatósági engedély mellékelendő, illetőleg annak az igazolása szükséges, hogy önök főhercegi szolgálatban álló felesketett erdőőrök. A mennyiben ki nem szolgáltatnák, Wernld-karabélyok beszerezhetők Tiller Mór, Eskütér, Plökl és Haas, Andrassy-út, Huzella M. Váci-utca, valamennyi budapesti cég, azonban az ára a fegyver állapotához mérten drágább s egészen 20 K-ig megy.

A 95-ös Mannlicher-karabély, illetőleg kurtály beszerezhető bármelyik hazai fegyverkereskedőnk által, például Huzellától, Dotzauertől, Kossuth Lajos-utca. Mindenesetre jutányosabban kapja, ha valamelyik katonai puskaműveshez fordul, a kik némelykor roppant izléses kivitelben, olcsó pénzért szállítanak ilyen puskát. Elsősorban a Mannlichert ajánljuk. A Wernld már mégis divatját mult fegyver, a melyhez, ha jó is, csakis akkor nyuljunk, ha minimális összeget akarunk adni.

K. A. 1. Leírása után itélve, a kutyának baja fertőző nyúlvelő bénulás (paralysis bulbaris infectiosa) volt. Ez a baj gyógyíthatatlan és rendszerint még az napon, vagy legkésőbb a második napon elhullásra vezet. A betegség előidéző okát eddig nem ismerjük, néhány esetben a betegek előzőleg romlott húst ettek, más esetekben azonban semmiféle kórelőzményt sem ismerünk. Annyit azonban tudunk, hogy a betegeknek az összes szervei és a vére is fertőznek, de a nyál, epe és vizelet nem. Ezért a kutyát jó mélyre kell elásni, hogy más állat ki ne kaparhassa és a betegséget ne terjeszthesse tovább. A betegséget megkaphatják a macskák és szarvasmarhák is.

Dr. Kakuljević József.

2. Előfizetési díjának nyugtázásánál az ön neve tévesen került az 1 koronát fizetettek közé, mert ön tényleg 2 koronát fizetett.

P. F. 1. Miután az illető lapunknak nem előfizetője, így címét nem tudjuk.

2. A címszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

K. M. Hirdetését hozzuk, a küldött 10 fillért pedig a lap javára bevételeztük.

U. J. Sorsjegyet még nem húzták ki.

Cz. K. Annyi középiskolában van olyan internátus, a hol a szegénysorsú jó tanulók ingyenes ellátásban részesülnek, hogy azokat itt fel nem sorolhatjuk. A felvételi kellékek is oly különbözök, hogy teljes lehetetlenség azokat ismertetni. Legjobb volna, ha elmenne az eperjesi, szatmári, vagy kassai gimnáziumba, a hol szintén vannak internátusok s ott kérne részletes felvilágosítást.

Sch. F. J. II. A kincstári erdészeti altisztii személyzet által viselendő egyenruházatot az 1884. évi április hó 15-ikén kelt 42,306. számú földművelésügyi miniszteri szabályzat állapítja meg. E szabályzat szerint a zubbonyon a következő jelvények alkalmazandók:

1. főerdőőrknél, illetve fővadászoknál, gépkezelőknél és famestereknel fémlamezből készített fehérszínű egy tölgylevél, a parolin 1 cm. széles ezüst paszomántszegélyzettel;

2. az I. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél hasonló tölgylevél három makkal;

3. a II. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél egy tölgylevél két makkal;

4. a III. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél egy tölgylevél egy makkal;

5. a IV. oszt. erdőőrknél és faraktárőrknél egy tölgylevél.

6. Az erdőlegények az egyenruhát minden jelvény nélkül viselhetik.

N. L. 1. A rovarokat így leírás után nem lehet meghatározni, de ha a beküldésre érdemeseknek tartja azokat, úgy szívesen megállapítjuk, hogy melyik mi.

2. Olyan számottevő magyar mű, a melyből a rovarokat lehetne határozni, ez idő szerint még nincs, de már munka alatt van, teljes elkészülte azonban csak sok év múlva várható. A német könyvek közül ajánljuk az *Ed. Reitter*: «Fauna Germanica» című ötkötetes művét, mely R. Friedländer & Sohn cégnél Berlin, N. W. Karlstrasse 11. szám alatt mintegy 30 koronáért megrendelhető.

3. Harmadik kérdésére lapunk mai számában «A mételykóról» írt közleményben találja meg a feleletet.

R. J. 1. A lakpénzre vonatkozólag önnek van igaza, mert a földművelésügyi miniszter úr 1909. évi 1340. eln. számú rendelete értelmében az erdőlegények és segéderdőőrök csak évi 100, 120, illetve 140 K lakbérre tarthatnak igényt. Ennyi van részükre a költségvetésben is előirányozva és engedélyezve.

2. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

S. 1866. Forduljon az erdőgondnok úrhoz, vagy pedig nézesse meg egy ügyvéddel a telekkönyvben.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

10 évig volt csendőr-örsvetető, uradalmaknál, vagy más megfelelő helyen, azonnali belépésre erdőlegényi, erdőőri, vagy vadászati állást keres. 34 éves, nős, gyermektelen, fedhetlen előéletű, szerény igényű, a vadászat minden ágában jártas, jó dúvadírtó; felesége kitünően főz (amiről éves jó bizonyítványai vannak). Címe: Kiss Kálmán, Sepsikőröspatak (Háromszék vármegye). (23.)

45 éves, nős, gyermektelen, szakvizsgázott s jeles bizonyítványokkal rendelkező erdőőr, a ki vadászati ügyeken kívül a gazdaság minden ágában jártas, megfelelő állást keres. Címe a szerkesztőségénél megtudható (19.)

Szakvizsgázott, 31 éves, nős, családós, erdő- és vadőr, kiszolgált katona, ép, erős testalkatú, jó megjelenésű, feltétlenül megbízható egyén, ki az erdészet és vadászat minden ágában, valamint a fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bír, mikről hosszú és kitünő szolgálati bizonyítványai tanuskodnak, április hó 1-re állást keres. Beszél magyarul, románul, németül, tótul. Czime a szerkesztőségnek meg tudható. (21.)

32 éves, erős testalkatú, jól szakvizsgázott vadőr, azonnali belépésre vadőri állást keres; igényei szerények. Czime a szerkesztőségnek meg tudható. (22.)

Huszonhárom éves, erőteljes, négy évet kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, gazdasági népiskolát kitünően végzett, szép írással bíró fiatalember, erdészeti vagy ehhez hasonló állást keres. Beszél magyarul és tótul. Czime Kelemen Imre, Vilmány. Abaujtona megye. (20.)

Szakvizsgázott, 43 éves, gör. kel. vallású, példás magaviseletű erdőőr, tíz évi erdőőri gyakorlattal, ki egyúttal vizsgázott gépész, s ki úgy az erdészeti mint a géplakatosi teendőkben járatos, megfelelő erdőőri állást keres. Szerb anyanyelvén kívül tökéletesen beszél magyarul, németül és románul. Czime a szerkesztőségnek meg tudható. (24.)

HIRDETÉSEK

Pályázat erdőőri állomásra. 31/914. sz. Alulírott m. kir. állami erdőhivatal Zólyom vármegye közig. erd. bizottságától nyert megbízás alapján az üresedésbe jött Mátyásfa székhelyel szervezett kerületi erdőőri állásra pályázatot hirdet. Évi javadalmazás 500 K és a megítélt erdei kihágási kártérítések $\frac{1}{3}$ -ada.

Pályázók felhívattak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában előírt minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat a hivatalos magyar nyelven kívül a tót nyelv ismeretét és az eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt, egykoronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg írt kérvényeiket folyó évi április hó 15-ig alulírt erdőhivatalhoz nyújtsák be.

Beszterezbánya, 1914. évi márczius hó 8-án.

(6.) **M. kir. állami erdőhivatal.**

Pályázat erdőőri állomásra. 188/914. szám. Alulírott m. kir. állami erdőhivatal Bars vármegye közig. erd. bizottságától nyert megbízás alapján az üresedésbe jött Ókormöcske és Geletnek székhelyekkel szervezett két kerületi erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Évi javadalmazás 740 K és a megítélt erdei kihágási kártérítések $\frac{1}{3}$ -ada.

Pályázók felhívattak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában előírt minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat a hivatalos magyar nyelven kívül a tót nyelv ismeretét és az eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt, egykoronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg írt kérvényeiket f. évi április hó 15-ig alulírt áll. erdőhivatalhoz nyújtsák be.

Beszterezbánya, 1914. évi márczius hó 8-án.

(7.) **M. kir. állami erdőhivatal.**

Pályázati hirdetmény. Az erdőbényei v. úrb. és nemesi közbirtokosság 1914. év márczius hó 12-én tartott közgyűlésén hozott 2/1914. k. gy. sz. határozattal megállapított alábbi feltételek mellett Zemplén

vármegyében a sátoraljai helyi m. kir. járási erdőgondnokság kerületében, Erdőbénye székhelylyel megüresedett községi erdőőri állásra 800 (nyolczszáz) korona évi törzsfizetéssel és a minden évben kivágandó vágásterületen adandó 12 (tizenkettő) szekér tűzifaletménylyel, ezennel pályázatot hirdetek.

A javadalmazás előleges havi részletekben fizetetik. Pályázhat azon magyar állampolgár a ki:

- feddhetlen előéletű;
- 24 évesnél nem fiatalabb, 40 évesnél nem idősebb;
- az erdőőri szakvizsgát letette;
- ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett hibátlan beszélő-, látó- és hallóképességgel bíró;
- szolgálati bizonyítvány is csatolandó.

Az erdőbényei v. úrb. és nemesi közbirtokosság elnökehez intézett hiteles okmányokkal felszerelt egykoronás bélyeggel ellátott és sajátkezüleg írt kérvények 1914. évi április hó 20-ig annál is inkább benyújtandók, mert a később érkezett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Erdőbénye, 1914. évi márczius hó 12-én.

(8.) **Szilágyi József,**
közbizt. elnök.

Szeldöntött bükkfa eladása. 14,695/1914. sz. A hátmegi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó háthegy-ségi erdőben az 1912. évi szélviharok által kidöntött és letört bükkfák egy részéből a vevő által termelendő tűzifa három eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi április hó 7-ik napjának déli 12. órájáig nyújtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, a hol azok április hó 8-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az eladási csoportokra való megosztás, a termelendő tűzifaválasztékok kikiáltási egységaira és a bánatpénzre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi márczius hó.

(9.) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

Mielőbbi belépésre egy ügyes erdőör kerestetik. Feltételek: a magashegységi szolgálatra rátermettség és kedv, erdőőri szakvizsga, a luczfenyőerdősítés terén jártasság, a magyar és román nyelvek ismerete. Próbaév elteltével javadalmazása: 840 K készpénzfizetés, két-szobás lakás, veteményeskert, tűzifa, 3 marha részére nyári legelő, 2 hold kaszáló, 64 K ruhapénz, távoli kiküldetésekor élelmezés, vagy 2 K napidíj, uradalmi gyógykezelés. Sajátkezüleg írt kérvények bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek alulírt címére küldendők:

Kendeffy — uradalmi erdőhival

(10.) Malomviz (Hunyad-megye.)

Pályázat erdőőri állásra. A löcsei m. kir. állami erdőhivatal kerületét képező Szepes-vármegyében az «Erdőőrzési szervezet» (II. védkerület) Szepesolaszi és (IV. védkerület) Márkusfalu székhelylyel rendszerezett két járási erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Évi fizetés 700 K, mely 5—5 évi kifogástalan szolgálat után 100—100 K-val 1100 K-ig emelkedik.

Mellékletmények: évi 200 K lakpénz, 100 K ruha-átalány és 10 K gazdasági munkaspénztári tagsági díj.

A kinevezett és alkalmazott járási erdőőr tagja lesz a jóváhagyott «Erdőőrzési szervezettel» kapcsolatosan képezett vármegyei erdőőri nyugdíjintézetnek és az országos gazdasági munkaspénztárnak.

Az erdőőri állásokra a 24. évet betöltött, de 40 évnél nem idősebb pályázók felhivatnak hogy: magyar állampolgári minőségüket és családi állapotukat, feddhetlen előéletűek, a 24 éves életkor betöltését, az erdőőri szakvizsga letételét, valamint szellemi és testi épségüket, különösen jó látó-, halló- és beszédképességüket, esetleg eddigi szolgálataikat igazoló bizonyítvánnyal felszerelt szabályszerűen bélyegzett és Szepes-vármegye közigazgatási erdészeti bizottsághoz címzett, sajátkezűleg írt folyamodványaikát a löcsei m. kir. állami erdőhivatalnál legkésőbb folyó évi április hó 6 áig nyujtsák be.

Azok a pályázók kik a magyar nyelvnek szóban és írásban való tudásán, kívül a német és tót nyelv ismeretét is igazolják, előnyben részesülnek.

A kinevezendő erdőőr állását 1914. évi május hó 1-éig elfoglalni kötelek.

Lőcse, 1914. évi márczius hó 17-én.

(12.) **M. kir. állami erdőhivatal.**

Pályázati hirdetmény. 2079/1914. sz. A beszerzebányai m. kir. erdőigazgatóság pályázatot hirdet 2 főerdőőri, előléptetés esetén 2 erdőőri, illetve 2 erdőlegényi, vagy segéderdőőri állásra.

Ezen állások közül 1 főerdőőri (illetve erdőőri) állás az építkezési műszaki segédszolgálat ellátása céljából van rendszeresítve.

A pályázati kérvények 1914 április 26-áig az alulirt beszerzebányai m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul kaphatók.

Beszerzebánya, 1914 márczius hó 12-én.

(11.) **M. kir. erdőigazgatóság.**

Fenyő, bükk, juhar, kőris, szil épület és műszerfa-eladás és fűrészbérlés. 14,507. I. B.—1. 1914. F. M. A havasközi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó erdőkből a kincstár által 5 (öt) éven át kitermelendő és havasközi fűrészakodón átadandó mintegy évi 5000 m³ fenyő, és mintegy évi 5000 m³ bükk, juhar, kőris és szil haszonfa zárt írásbeli ajánlat útján el fog adatni és ugyanakkor a havasközi kincstári fűrészmű bérbé lesz adva.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi április hó 20. napjának déli 12 órájáig nyujtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok április hó 21-én délelőtt 11 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

A faválasztékokra, kikiáltási árakra és bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

(13.) **M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.**

Tölgyrönkő-eladás. 1767/1914. sz. A lugosi erdőigazgatóság kerületében, a bégaszuszányi faraktárban, mintegy 256 m³ tölgyrönkő, zárt írásbeli ajánlatok útján eladás alá bocsájtatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi április hó 15-én d. u. 2 óráig nyujtandók be alulirott erdőigazgatósághoz, hol azok 16-án d. e. 9 órakor nyilvánosan fel bontatnak.

Az eladási feltételek, a kikiáltási ár, stb. az erdőigazgatóságnál megtudhatók, hol ajánlati űrlap és ehhez boríték is kapható.

Lugos, 1914. évi márczius hó 19-én.

(14.) **M. kir. erdőigazgatóság.**

Erdészeti csemeték és magvak a legmegbizhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerzhetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál, Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kívánatra megküldetik. Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat. (4.v.1.5.)

Jegyzéke

azoknak az erdészeti szakmukáknak, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhetők meg:

Bölcsházi Belházy Emil: Az erdőrendezés tan kézikönyve. Ára 6 K.

Fekete Lajos: A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K.

• • Erdőrendezés tan. Ára 9 K.

• • Erdőértékszámítást tan. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)

• • Erdészeti nyereségszámítást tan. Ára 3 K.

• • A száraló erdők berendezése. Ára 90 f.

Fekete L. és Magócsi Dietz S.: Erdészeti növénytan. (I. k. lefogyott.) II. k. ára 12 K.

Gaul Károly: Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: A bükk-tüziifa romlása s az ellene való védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: Erdészeti géptan. Ára 4 K.

Márton Sándor: A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.

Péck Dezső: A külföldi faanyag megtelepítése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: Tangenstáblázatok. Ára 1 K.

Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Tuzson János dr.: Rendszeres növénytan. I. általános rész és a virágtalan növények. Ára 8 K.

Vadas Jenő: Az akácia monografiája. Ára 6 K.

Zemplén Géza dr.: Fából készített cukor és alkohol. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Erdészeti Rendeleték Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.) évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11. (XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

Fekete L. és Soltz Gyula: Erdőbecslés tan. Ára 6 K. (Kapható Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbányán.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezésünk fejlesztéséről. Ára 5 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza, Bars megye.)

Muzsnay Géza: Erdőrendezés tan. Ára 10 K. (Kapható szerzőnél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.

Sobó Jenő: Erdészeti építés tan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítés tan; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. II. R. Ut-, vasút- és hidépítés tan. Ára 12 K.

Tomasevsky Imre: Az erdőaltiszti védkerületi teendői. Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)

Vadas Jenő: Erdőmívelés tan. Ára 7 K.

Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földmívelésügyi miniszterium.)

Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Bund Károly: Értekezések az erdőrendezés köréből. Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Béky Albert: Útmutató erdei facsemeték nevelésére és az azokkal való bánásra. (Kapható a m. kir. földmívelésügyi miniszterium könyvtárában — Budapest, V., Országház-tér.) Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen megküldetik.

Cséli Ottó: Általános földmérés tan. Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházias

növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajtan. Ára 5 K. (Kapható Joergee A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Kövesi Antal: Grafostatika és vasszerkezetek. Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)

Petriecek Adolf: A magyar birodalom fontosabb fás-növényeinek mag- és terméshatározója. Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya.)

Stark Dezső: A vadász-vízsla. Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Patria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználaton kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Téglás Károly: Erdővédelem. Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)

Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

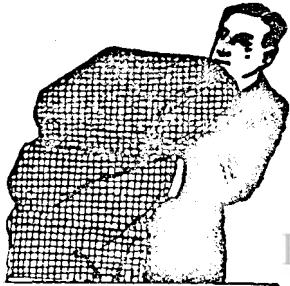
Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódnál Budapest, Váci-u.)

Vadas Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földmívelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Múzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földmívelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatok napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/z,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóiánál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik. (I.VIII.5.)

Bükkmakk-, akác- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító,

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Körmend, Vas m.

Erdészeti csemetetelepek: Zalaegerszegen.

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szavatolt csiraképességű: tülevelű, lomblevelű magvak; luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, bankszénfenyő, simafenyő stb. Akác-, gledicsia-, kocsányos- és kocsánytalan tölgyem. Gyümölcsmagvak: Alma-, körtemagvak prima. Facsemeték! Tülevelű, lomblevelű facsemeték. (2.VII.5.)

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Külön árajánlattal azonnal szívesen szolgálunk!

Kocsányos és kocsánytalan tölgyem! Juglans nigra

Fenyőmagvak!

Erdészeti csemeték!

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségű,
tülevelű és lomblevelű

Első és egyedüli magpergető
a Monarchiában, melynek
saját nagy (100 hold) fa-
iskolái vannak.

**Erdészeti magvak,
Facsemeték,**

Gyümölcsmagvak,
Tölgyem,
Gazdasági és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Sorfák, Díszfenyők,
Bokrok,
Gyümölcsfákés vadoncok,
Rózsák legnemesebb
fajokban,
Remis-csemeték,
Helianthi salsifis és
Csicsóka vadetetésre.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ

ZALAEGRSZEG

(5.V.4.)

Arjegyzékkel és árajánlattal
kiváratra szívesen szolgálunk.

Jaegeringekhez szövözet, zephyrt, selymet, batistot, silkinget, satint, ruhaszöveteket, oxfordot, canevas, vásznat és mindennemű szövöttárut gyári áron ajánl **BALCZAR JÁNOS szövődéje** Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország. (3.VI.5.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő
által irt

**baromfi- és házinyul-
tenyésztési szakmunkák:**

1. Általános tudnivalók III. kiadás ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés I. • • • 5.— •
3. Tyuktenyésztés II. • • • 3.— •
4. Pulykatenyésztés II. • • • 3.— •
5. Lud- és kacatenyésztés I. • • • 3.— •
6. Baromfiak hizlalása II. • • • 1.50 •
7. Baromfitermékek értékesítése • • • 2.— •
8. Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás • • • 2.— •

E nyolcz munka Szerzőnél — Eperjesen, erdészeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve fele árban kapható.

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!